

СЕКСУАЛЬНА ОСВІТА ЯК НЕОБХІДНІСТЬ

О.В. Черевко

Полтавський національний педагогічний університет, cherolvol@ukr.net

Науковий керівник: докторка психологічних наук, професорка К.В. Седих

Сексуальна культура в Україні в процесі розвитку і знаходиться в полярністях між «Християнськими сімейними цінностями» і порноконентом, який споживається у великій кількості. Якщо біологічну складову хоч фрагментарно вивчають на уроках біології і основ здоров'я, то психологічний компонент майже не пропрацьовується. Крім того, на сексуальний розвиток підлітків впливають соціальні норми, стереотипи, сексуальні міфи, які при детальнішому розборі не витримують жодної критики. В результаті чого, до початку статевого життя підліток має викривлені уявлення про секс, стосунки, як задовільняти свої потреби, не порушуючи прав інших.

Через відсутність досвіду і елементарних знань про біологічні, фізіологічні, анатомічні, психологічні, соціальні аспекти сексуальної поведінки, підліткам складно критично сприймати ту суперечливу інформацію, яка потрапляє в їхнє поле.

Одна з проблем відсутності достатньої сексуальної культури – це ранній початок статевого життя, що підвищує ризик статевої інфекції, небажаної вагітності, сумнівних експериментів. Згідно даних, отриманих Українським інститутом соціальних досліджень імені Олександра Яременка у дослідженні «Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді» 2018 року, середній вік початку статевого життя в українських підлітків перебуває в межах 14-15 років. Майже кожен десятий тінейджер (9,2% опитаних) заявив, що мав перший сексуальний досвід у 12 років або раніше (Балакірева, Бондар та ін., 2018).

У 2013 році Європейський парламент випустив брошуру «Policies for Sexuality Education in the European Union» У ній виділяється п'ять складників ефективного сексуального виховання:

- комплексний підхід. Статева освіта має охоплювати і фізичний, і емоційний аспекти;
- участь батьків. Вони мають право долучатися до просвіти своїх дітей на цю тему;
- у школах цей предмет мають вести спеціально навчені викладачі;
- відвідування таких уроків має бути обов'язковим;
- навчальні програми, які дозволяють говорити на різноманітні теми без табу.

В Україні 9 лютого 2023 року була оприлюднена електронна петиція №22/179600-еп (Автор (ініціатор): Тишко Ірина Леонідівна) про «Впровадження обов'язкового статевого виховання в систему освіти України» яка набрала необхідну кількість голосів, має статус «на розгляді».

В рамках наукової роботи «Вплив конструктивів на сексуальний розвиток підлітків», нами було проведено опитування серед 82 підлітків 16-17 років (34 з сільської місцевості і 48 міських). Завданням було з'ясувати суб'єктивну оцінку підлітків своєї обізнаності в питаннях сексології, ставлення до ЛГБТ, а також деяких питань, що стосуються фізіології сексу і засобів захисту. З-поміж запитань, на які пропонувалось дати відповідь, були: «Ви вважаєте себе достатньо обізнаним/обізнаною в питаннях сексології?», «Для чого потрібен презерватив?», «Ваше ставлення до людей з нетрадиційною сексуальною орієнтацією?», «Скільки триває статевий акт?».

15% підлітків з сільської місцевості і 25% міських вважають себе достатньо обізнаними в питаннях сексології. Найвищий відсоток у міських хлопців (54%), а найнижчий у хлопців з сільської місцевості (12%).

Характерним є те, що 44% міських підлітків 56% підлітків з сільської місцевості розглядають презерватив лише як засіб від небажаної вагітності і не розглядають як захист від хвороб, що передаються статевим шляхом.

Негативне ставлення до чоловіків геїв висловили 65% хлопців із сільської місцевості і 25% міських. Дівчата толерантніші виявилися в цьому питанні: негативних відгуків не було. До жінок лесбійок також відрізняється ставлення: негативно 41% хлопців з сільської місцевості і 25% міських хлопців. Дівчата ставляться здебільшого позитивно або нейтрально.

30% підлітків з сільської місцевості і 35% міських вважають, що статевий акт в середньому триває від 20хв. до години і більше.

Підсумовуючи вищезазначене, потреба у сексуальній освіті є. Вона має містити як роз'яснення фізіологічних особливостей сексу, так і психологічні та соціальні аспекти. Має прищеплюватися культура згоди та поваги до партнера. Сексуальна освіта має бути підтримкою для підлітка у його особистістному розвитку під час формування платонічного, еротичного і сексуального лібідо.

Література:

1. Балакірєва, О. М., Бондар, Т. В. та ін. (2018) Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді: за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді». Центр соціологічних досліджень імені О. Яременка.
2. Офіційне інтернет представництво Президента України. <https://petition.president.gov.ua/petition/179600> .
3. Позиційний документ Національної молодіжної ради України “Впровадження сексуальної освіти в Україні”.
4. Sexuality Education in the EU [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.europa.europa.eu/.../LUM_BRI. (2012).
5. Sexual rights: an IPPF declaration [Сексуальні права: Декларація МФПС]. London. [http://www.ippf.org/en/Resources/Statements/Sexual + rights + an+IPPF + declaration.htm](http://www.ippf.org/en/Resources/Statements/Sexual+rights+an+IPPF+declaration.htm). (2008).